

СПІЛЬНІ ЗУСИЛЛЯ ДЛЯ УКРАЇНИ:

Комплексний звіт про гуманітарні,
соціальні та економічні потреби України

ФУНДАЦІЯ WORLD FOR UKRAINE (W4UA)
CAMIT 2022 ЗБИТ

ПРО ФУНДАЦІЮ W4UA

Фундація World for Ukraine (W4UA) - це громадська організація, основною метою якої є об'єднання і підтримка зусиль неурядових організацій та корпоративних діячів на благо українського народу. Фундація W4UA була заснована у Жешуві, Польща - місті, яке від початку війни стало центром транспортування допомоги та приймає українських біженців і гуманітарних працівників з усього світу. Діяльність фондації W4UA зосереджена на трьох напрямках: (i) посилення співпраці приватних, публічних та неурядових зацікавлених сторін, котрі роблять внесок у добробут українців та України, (ii) підвищення обізнаності у гуманітарній, соціальній та економічній ситуації, а також (iii) пропагування забезпечення безперервної підтримки між секторами. Фундація W4UA є офіційним організатором саміту W4UA.

Більше інформації: www.w4ua.com

ПОДЯКА

Фундація W4UA вдячна спікерам Саміту W4UA 2022, чия активна участь і співпраця у панельних дискусіях та обмін досвідом стали основою цього звіту. Багатьом доповідачам довелося подолати довгий шлях і витратити багато годин на перетин українсько-польського кордону, щоб поділитися важливим досвідом. Okремі слова подяки хочемо висловити нашим партнерам у Львові та USAID, які привезли на Саміт делегацію з 33 українських мерів. Багато інших зацікавлених сторін, зокрема гуманітарні працівники, повністю присвятили себе підтримці українського народу - їхня величезна відданість і досвід дуже цінні. Організатори також дякують понад 100 партнерам Саміту, завдяки підтримці яких його проведення стало можливим.

ПАРТНЕРИ ЗВІТУ

Партнерами звіту є організації, що представляють чотири групи зацікавлених сторін, з якими співпрацює W4UA, і які підтримали підготовку цього звіту та його розповсюдження. Зміст звіту є незалежним авторством Фонду W4UA і жодним чином не зазнав впливу з боку партнерів.

Uber

Honorary Patronage of
SGH Rector

ВІДСКАНУЙТЕ QR-КОД, ЩОБ ЗАВАНТАЖИТИ ЗВІТ

ЗВІТ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

ЗВІТ ПОЛЬСЬКОЮ МОВОЮ

ЗВІТ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ

Варшава, березень 2023

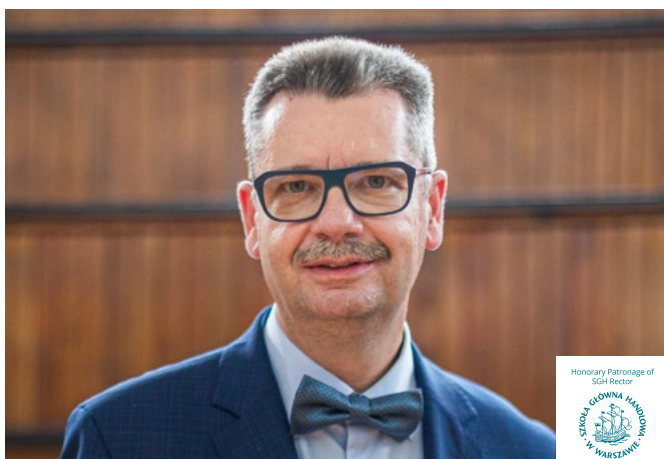
Написано Клаудією Клоновською, Лією Шуберт, Наталією Єгоровець

Дизайн Якуба Ковальські

ЗМІСТ

ВІДГУКИ	4
РЕЗЮМЕ	6
РЕКОМЕНДАЦІЇ	7
РОЗДІЛ 1: ГУМАНІТАРНІ ПОТРЕБИ ТА ЗУСИЛЛЯ	10
1.1. Адресна допомога малозахищеним верствам населення	11
Жінки	11
Діти	11
Біженці та ВПО	12
1.2. Види гуманітарної допомоги та співробітництва	12
Медична допомога	12
Психологічна допомога	13
Грошова допомога	14
Протидія торгівлі людьми	14
Освітні програми	15
1.3. Логістика доставки гуманітарної допомоги	15
Партнерство та координація	15
Волонтери	16
Транспортування допомоги	17
РОЗДІЛ 2: МІСТА ПІД ЧАС ВІЙНИ	18
2.1. Стійкість українських мерів	19
2.2. Муніципальне партнерство	19
2.3. Надання термінового тимчасового прихистку	20
2.4. Відбудова міських просторів та інфраструктури	20
2.5. Захист об'єктів культурної спадщини	21
РОЗДІЛ 3: ВІДНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІКИ ТА СПІВПРАЦЯ	22
3.1. Стан українського бізнесу та робочої сили	23
3.2. Сільськогосподарські втрати	23
3.3. Інвестиції в Україну	24
3.4. Екосистема українських стартапів	24
3.5. Корпоративна соціальна відповідальність під час війни	25
3.6. Виклики перед ланцюгами поставок	25
РОЗДІЛ 4: ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА СКОЄНІ ЗЛОЧИНИ	26

ВІДГУКИ

ПРОФ. Д-Р ХАБ. ПЬОТР ВАЧОВЯК

Ректор вищої школи торгівлі

Це мала бути коротка війна. За задумом агресора, вже за кілька днів Україна мала б підкоритися окупаційній владі, втратити свободу і відмовитися від своїх європейських прагнень. Але сталося навпаки. І це заслуговує на глибокі міждисциплінарні дослідження в галузі соціальних наук, економіки та політології. Такі дослідження вже ведуться і, безумовно, будуть продовжені.

Звіт, який ви тримаєте в руках, – це збірник знань про різні аспекти гуманітарної ситуації в Україні. Особливої уваги заслуговують згадані в ньому учасники, які докладають зусилля щодо подолання кризи, спричиненої війною. Органи державної влади та місцевого самоврядування, бізнес і третій сектор, роль яких важко переоцінити, формують своєрідну екосистему, яка сьогодні підтримує українське суспільство в його спротиві та дозволяє йому вижити, а завтра стане запорукою відновлення країни.

Я рекомендую цю публікацію як підсумок першого вирішального року гуманітарних зусиль в умовах російського вторгнення. Зусиль, які завжди надихатимуть нас усіх.

МАРЧІН МОЧИРУТ

Регіональний директор Uber

Ми вступили в другий рік війни в Україні. Цей період пов'язаний з безпрецедентними викликами, які ми не могли собі уявити раніше. Uber приєднався до величезного фронту допомоги разом з громадськими, волонтерськими організаціями та бізнесом, щоб підтримати українців.

Як компанія, що представлена у 80 містах України, ми забезпечили понад 100 000 безкоштовних поїздок для українських біженців, їхніх сімей та гуманітарних працівників, щоб дістатися безпечних місць, дістатися до кордону або пересуватися всередині країн, що надають допомогу – це один із прикладів нашої співпраці. Загалом ми пожертвували понад 44 мільйони злотих на гуманітарні цілі. Кошти надійшли, зокрема, до Міжнародного комітету порятунку, Червоного Хреста, УВКБ ООН, ЮНІСЕФ та Всесвітньої продовольчої програми.

Uber також виступив спонсором цього звіту, оскільки знання є одним з ключових напрямків інформаційно-просвітницької роботи. Партнерство Uber із "World for Ukraine" стало для нас цінним досвідом. Як компанія, місія якої полягає в тому, щоб об'єднувати людей без обмежень, ми бачимо нагальну потребу в створенні платформ для зустрічей і поглиблення відносин. Гуманітарна допомога потребує розуміння та координації на місцевому та глобальному рівнях. Саме тому ідея World For Ukraine пасує нашій ідеї довгострокової діяльності.

У цьому звіті подано короткий огляд гуманітарної ситуації в Україні протягом першого року війни. Особливо цінними є рекомендації для різних суб'єктів, залучених до надання допомоги Україні. Ця сукупність знань розширює наше розуміння ситуації в країні, що зазнала нападу, і створює синергію для різних суб'єктів, які беруть участь у наданні гуманітарної допомоги.

ІРИНА ТВЕРДОВСЬКА

Керівник центру комунікації та преси посольства України в республіці Польща

Рік, що розпочався 24 лютого 2022 року, триває й досі. Це складний рік, але водночас надзвичайно важливий.

Пережити цей рік з його викликами нам допомагають насамперед наші сусіди – поляки. Вже більше року вони демонструють світові справді велику солідарність з Україною – гуманітарну, економічну, військову та моральну підтримку. У Польщі відбулася і відбувається незліченна кількість заходів, акцій та конференцій, серед яких особливе місце посідає саміт W4UA. Авторам цього заходу вдалося зібрати в одному місці безпрецедентну кількість учасників та представників різних сфер – державних установ, неурядових організацій, бізнесу, донорів, ЗМІ, представників органів місцевого самоврядування та експертів. Це зробило W4UA унікальним прикладом об'єднання навколо спільної мети – допомоги Україні. Нашим головним меседжем під час саміту було продемонструвати важливість комунікації та спільних польсько-українських проектів на інформаційному фронті на тлі російських зусиль, спрямованих на те, щоб розділити наші суспільства та посягти недовіру і ворожнечу за допомогою дезінформаційних вкидів.

З метою нейтралізації антиукраїнської пропаганди Центр медіа-комунікації підготував масштабну кампанію "Дякую, Польща". Ролик кампанії переглянули понад 30 мільйонів людей у Польщі в соціальних мережах, на телебаченні та в кінотеатрах. Кампанії вдалося охопити максимально можливу аудиторію з важливим повідомленням, що демонструє вдячність українців своїм польським друзям. Ми розуміємо, що боротьба з дезінформацією триває щодня, щогодини, і що перемога в цій війні має відбутися не лише на полі бою, де захисники та захисниці України героїчно стоять за весь демократичний світ, але й на інформаційному фронті – ми не можемо дозволити собі програти у протистоянні з російською пропагандою. Бажаємо W4UA успіхів у благородних намірах підтримати Україну, підтримати добро в боротьбі зі злом.

МАЙКЛ КАППОНІ

Засновник і президент Global Empowerment Mission

Наша місія полягає в тому, щоб надати найбільшу кількість допомоги найбільшій кількості людей за найменшу суму грошей і в найкоротші терміни.

Я вдячний фонду W4UA за професійну організацію цікавих заходів. Відносини, встановлені на них, є безцінними і дозволили Global Empowerment Mission успішно розширити наші проекти допомоги в Україні.

РЕЗЮМЕ

Цей Звіт W4UA містить важливі рекомендації для гуманітарних організацій, компаній, урядів і муніципалітетів, які можуть стати в нагоді під час їхніх зусиль у підтримці України та її народу. Звіт ґрунтується на результатах понад 40 панельних дискусій, презентацій та семінарів, проведених під час саміту W4UA у Жешуві-Ясьонці, Польщі. Саміт відбувся 7-9 грудня 2022 року та зібрав 1500 учасників. У ньому викладені погляди та ідеї різних почесних спікерів, в тому числі українських. У звіті розглядаються унікальні виклики, які постали в ці нелегкі часи перед тими, хто намагається об'єднувати свої зусилля у співпраці з державним і гуманітарним секторами. Таким чином даний звіт є цінним ресурсом, адже містить всебічний огляд гуманітарних, соціальних та економічних потреб України, а також вказує на необхідні кроки для підтримки України в найближчі місяці.

Розділ 1 розглядає поточні гуманітарні зусилля, які можна поділити на три напрямки: (i) аналіз потреб жінок, дітей і переміщених осіб, (ii) детальне обговорення різних видів гуманітарної допомоги та посередництва, а також (iii) окреслення матеріально-технічних питань у сфері транспорту, координації волонтерів та налагодження партнерства. Двома головними пріоритетами гуманітарної діяльності, яку найчастіше згадували учасники, є надання медичної та психологічної допомоги. Іншою важливою сферою є організація достатньої кількості робочих місць та можливостей для внутрішньо переміщених осіб та біженців, що наразі залишається постійним викликом. У цьому розділі також наголошується на серйозності проблеми торгівлі людьми та необхідності посилення протидії цій поширеній, але часто нехтуваній формі злочинності. І нарешті, цей розділ розкриває потребу в кращій координації між урядовими та неурядовими учасниками для ефективного надання допомоги.

Розділ 2 присвячений поточним проблемам, з якими стикаються українські муніципалітети, включаючи забезпечення тимчасових притулків, реабілітаційних центрів, проекти реконструкцій та збереження об'єктів культурної спадщини. І хоча конкретні потреби українських міст відрізняються залежно від їхніх умов, була визначена загальна потреба всіх громад в електро і теплогенераторах для підтримки критичної інфраструктури та житла мешканців. Стосовно містобудівних проектів було спільно визнано, що краще закуповувати і виготовляти матеріали для них на місцевому ринку, щоб підтримати українську економіку і людей, у той час як міжнародні партнери можуть надавати фінансову допомогу і ноу-хау пропозиції. Нарешті, наголос було зроблено на нових формах муніципального партнерства та його довгострокових перевагах.

Розділ 3 присвячений впливу війни на українську економіку і вказує на те, що навіть попри численні виклики український бізнес виявив неабияку стійкість. Це є добрим підґрунтям для інвестицій, необхідних для відновлення інфраструктури, підтримки аграрного сектору в Україні та **стабілізації державних установ**. У цьому розділі йдеться про українське підприємництво, яке відіграло важливу роль у наданні інноваційних цифрових рішень під час війни. Також ідентифікується проблема тривалих бюрократичних процедур митного оформлення, які суттєво ускладнюють міжкордонну співпрацю. Насамкінець, було виявлено, що в кризові часи бізнес здатен реалізовувати свою **корпоративну соціальну відповідальність (КСВ)** не лише у матеріальний спосіб.

Розділ 4 доповнює звіт міркуваннями щодо відповідальності за злочини, скоєні під час війни. В ньому показано, що внутрішні та міжнародні зусилля задля досягнення справедливості також залежать від партнерства з іншими зацікавленими сторонами, які **збирають докази на полі битви**, фінансово підтримують ці розслідування та сприяють просуванню правосуддя на міжнародній арені.

РЕКОМЕНДАЦІЇ

Даний перелік рекомендацій розподілено між зацікавленими сторонами: гуманітарними організаціями, українським та іноземними урядами, муніципалітетами та корпоративними суб'єктами. Цей перелік рекомендацій не є повним. Більше інформації можна знайти у подальших розділах.

ГУМАНІТАРНІ ОРГАНІЗАЦІЇ:

1. Співпрацюйте з іншими гуманітарними організаціями та центральною владою України для підвищення ефективності допомоги. Координація між неурядовими організаціями та органами влади допомагає уникнути дублювання зусиль, залучити досвід і ресурси, а також сприяти взаємообміну ними.

2. Співпрацюйте з місцевими громадами, особливо з муніципалітетами, щоб використовувати їхні знання про конкретні потреби населення. Це надзвичайно важливо в контексті активної війни, коли потреба в різних видах допомоги постійно змінюється.

3. Використовуйте місцеві ресурси та робочу силу, купуючи товари та наймаючи працівників у громадах. Такий підхід підтримує місцеву економіку та зменшує транспортні витрати. Залучення українських волонтерів і працівників до програм допомоги може мати позитивний психологічний вплив, надаючи цим людям можливість зробити внесок у відновлення своєї країни.

4. Підтримуйте прозорість у розподілі ресурсів, надаючи регулярні публічні звіти про витрати пожертв. Це зміцнює довіру та стосунки з донорами і партнерами, сприяючи поширенню належної практики серед гуманітарних організацій.

5. Зважуйте переваги грошової допомоги та доставки гуманітарних товарів. Грошова допомога може бути пріоритетною в регіонах, де можна легко придбати необхідні продукти. Гуманітарні організації повинні приймати свої рішення на основі оцінки потреб, проведеної у співпраці з місцевими організаціями та відповідними органами влади.

6. Продовжуйте задовольняти критичні потреби українського медичного сектору. Серед них - ремонт пошкодженої інфраструктури, закупівля медичного обладнання включно з медичними транспортними засобами, медичними інструментами та спеціалізованими приладами, а також навчання та збільшення персоналу.

7. Вивчайте можливості використання цифрових інструментів для дистанційної діагностики та лікування пацієнтів. Це дозволяє надавати професійну медичну допомогу на зруйнованих війною та (де)окупованих територіях без ризику для безпеки медичного персоналу.

Використання таких інструментів вимагає ретельного аналізу та кваліфікованого персоналу.

8. Збільшуйте надання психологічної підтримки. Термінові уваги потребують військовослужбовці, вцілілі, діти та особливо підлітки, а також маргіналізовані особи. Навчайте вчителів і батьків адекватно підтримувати психічне здоров'я дітей. Підвищуйте обізнаність про проблеми психічного здоров'я у сільських місцевостях.

9. Навчайте працівників гуманітарних служб розпізнавати ризики торгівлі людьми та підвищуйте їхню обізнаність у цьому питанні. Спостерігайте і виявляйте потенційну поведінку торговців людьми та повідомляйте про неї місцевим правоохоронним органам. Підвищуйте обізнаність про торгівлю людьми серед ВПО та біженців, особливо серед українських жінок.

10. Співпрацюйте з урядом для розробки та реалізації програм фінансової освіти для переміщених жінок. Розвивайте фінансову грамотність, підтримуйте бізнес-ініціативи жінок та сприйміть їхній фінансовий незалежності. Розширення економічних можливостей може запобігти маргіналізації, домашньому насиллю та залежності від гуманітарної допомоги.

УКРАЇНСЬКИЙ УРЯД:

11. Підвищуйте прозорість витрачання пожертвувань на всіх рівнях влади. Надавайте чітку інформацію про призначення та суми наявних коштів, а також ретельно перевіряйте пожертвування та витрати державних установ. Це допомагає зменшити корупцію та підвищити ефективність пожертвувань.

12. Продовжуйте покращувати координацію та комунікацію щодо наданої допомоги з національного до муніципального рівня. Таке управління має вирішальне значення для запобігання дублюванню зусиль та нецільовому використанню ресурсів. Урядові установи повинні покращити комунікацію з місцевими установами та спільно з гуманітарними організаціями надати оцінку на основі потреб і вказівки щодо розподілу ресурсів.

13. Надайте податкові пільги та субсидії іноземним компаніям, які прагнуть змінити російський та білоруський імпорт. Це має сприяти інтеграції українського ринку в ланцюг регіональної цінності.

14. Зменшіть бюрократію та спростіть митні процедури для транскордонного транспортування товарів і допомоги.

Це принесе користь організаціям, зменшивши затримки і пришвидшивши надання допомоги.

15. Надавайте перевагу очній освіті над дистанційною.

Зосередьтеся на діях, які допоможуть швидко відновити безпеку шкіл після руйнування, зокрема на створенні мобільних навчальних структур та бомбосховищ.

16. Адаптуйте освітні стандарти та вимоги до міжнародних, щоб сприяти поверненню українських дітей-біженців до України.

Розгляньте питання визнання іноземних освітніх стандартів і сприяйте переходу українських дітей, які зараз проживають за кордоном, назад до української системи освіти. Також співпрацюйте з іноземними урядами для створення українських шкіл за кордоном. Усуньте тягар, пов'язаний із тим, що дітям доводиться орієнтуватися у двох системах освіти одночасно.

17. Удоскональте процедуру усиновлення дітей-сиріт.

Удоскональте національне законодавство і процедури усиновлення, щоб дітям сиротам було легше знаходити здорові та турботливі сім'ї, особливо під час війни. Це також може включати спрощення процедури усиновлення іноземними родинами.

18. Реалізуйте національні програми запобігання торгівлі людьми.

Посильте діяльність правоохоронних органів з протидії торгівлі людьми та привертайте увагу громадськості до цієї широко поширеної проблеми.

19. Адаптуйте існуючі програми реабілітації та роззброєння до потреб жінок-військовослужбовців.

У зв'язку зі збільшенням кількості жінок, які приходять на військову службу, існуючі програми, розроблені здебільшого для чоловіків, мають бути адаптовані. Необхідні зміни включають, наприклад, гінекологічне лікування та психологічну допомогу, адаптовану для жінок.

ІНОЗЕМНІ УРЯДИ:

20. Допомагайте аграрному сектору України шляхом надання безпосередньої матеріальної допомоги фермерам.

Забезпечуйте фермерів насінням і технікою для компенсації збитків. Підтримуйте місцевих фермерів у модернізації їхніх ферм.

21. Спростіть та уніфікуйте митні процедури.

Сюди входить імпордне/експортне митне очищення гуманітарної допомоги і процедури транзиту товарів, що транспортуються (наприклад, через Польщу до України).

22. Допомагайте українському бізнесові вийти на міжнародний ринок.

Це включає допомогу в отриманні

необхідних національних і міжнародних сертифікатів та встановлення чітких і конкретних правил для українських фірм за кордоном. Крім того, рекомендується підтримувати українські стартапи та визнати українські дипломи, щоб розширити можливості для працевлаштування українських спеціалістів.

23. Забезпечуйте освітні програми для українських дітей-біженців.

Можливі варіанти включають перехідні або адаптаційні курси, спеціалізовані програми та повну інтеграцію в освітню систему. Найголовніше - забезпечити адекватну психологічну допомогу, та навчити вчителів працювати з дітьми, які зазнали травм.

24. Зменшуйте мовні бар'єри для сприяння інтеграції біженців у приймаючих країнах.

Пропонуйте безкоштовні курси іноземної мови для українських дітей і дорослих, а також уроки української мови для іноземних вчителів і чиновників, які працюють з українцями. Розміщуйте інформацію українською мовою на потрібних біженцям урядових сайтах і сервісах.

25. Там, де можливо, наймайте українських вчителів у місцеві школи.

Їхня присутність сприятиме інтеграції українських дітей-біженців у нове середовище. Скасуйте або мінімізуйте вимоги до сертифікації українських вчителів, щоб полегшити їхнє працевлаштування.

26. Реалізуйте загальнонаціональні програми з протидії торгівлі людьми-біженцями.

Ці ініціативи мають передбачати реєстрацію та ретельний моніторинг біженців одразу після того, як вони перетнуть кордон. Також важливо підвищити обізнаність правоохоронних органів у цьому питанні та співпрацювати з НУО та науковими установами для збору вичерпних даних.

27. Обміркуйте створення спеціального міжнародного трибуналу для війни в Україні.

Було висловлено припущення, що для переслідування російських лідерів за злочин агресії необхідний окремий трибунал через обмеження юрисдикції інших міжнародних судів.

МУНІЦИПАЛІТЕТИ:

28. Встановлюйте та підтримуйте довгострокові муніципальні партнерства.

Муніципальне партнерство є ключовим механізмом для українських міст для залучення іноземних інвестицій, задоволення критичних гуманітарних потреб та підтримки проектів реконструкції. Інвестуйте в довгострокові партнерства, які триватимуть у післявоєнний період.

29. Надавайте допомогу НУО у виявленні місцевих потреб.

Муніципалітети в Україні відіграють вирішальну роль у визначенні місцевих потреб найбільш уразливих груп населення та передачі їх гуманітарним організаціям.

30. Українські муніципалітети повинні підтримувати міжнародні організації у зборі достовірних даних і свідчень бойових дій. Ці зусилля мають вирішальне значення для оцінок, що ґрунтуються на фактичних даних, і вплинуть на майбутні стратегії вирішення конфліктів.

31. Відновлюйте інфраструктуру відповідно до сучасних стандартів. Сучасні стандарти слід запроваджувати шляхом використання інтелектуального міського планування та інноваційних технологій для відновлення сталих та інклюзивних українських міст. Муніципалітети повинні створити єдині плани реконструкції, які б відповідали українському ландшафту та наявним ресурсам.

32. Віддавайте перевагу адаптації та відновленню пошкоджених будівель перед тимчасовими модульними рішеннями. Дрібний ремонт, такий як заміна вікон або ремонт систем опалення та вентиляції, є більш перспективним і часто достатнім для забезпечення належних умов проживання ВПО.

33. Влаштовуйте недорогі активності для переміщених дітей. Наприклад, організуйте кінопокази, безкоштовні відвідування музеїв, сеанси арт-терапії.

КОРПОРАЦІЇ:

34. Виходьте на український ринок і підтримуйте його економічне зростання. Розгляньте можливість переміщення потужностей та/або виробничих майданчиків в Україну. Компанії можуть виграти, наприклад, від сприятливих українських податкових пільг і спеціальних режимів, таких як Дія.City. Створюйте партнерські відносини з українськими фірмами, щоб використовувати їхній досвід і скласти уявлення про те, як вийти на місцевий ринок. Щоб досягти успіху, важливо бути адаптованим, сприймати інноваційні ідеї та впроваджувати стратегії управління високим ризиком.

35. Пріоритезуйте імпорт продукції з України над імпортом з Росії та Білорусі. Зокрема сільськогосподарська продукція, обладнання та машини для будівельної та деревообробної промисловості легко замінні українськими виробництвами. Податкові пільги та субсидії з боку українського уряду можуть сприяти тому, щоб ці продукти були конкурентоспроможними.

36. Розглядайте перспективи партнерства з логістичними і транспортними компаніями. Ці партнери можуть полегшити оформлення документів для перетину українського кордону вашим товарам.

37. Орієнтуйтеся на виробництво продукції, яка користується попитом в Україні. Це - реабілітаційне обладнання, інвалідні візки, генератори, системи очищення води, ремонтні матеріали та інструменти. Беручи за пріоритет виготовлення цих необхідних товарів, виробники можуть допомогти задовольнити критичні потреби України.

38. Надаючи пожертвування та гуманітарну допомогу, співпрацюйте з надійними гуманітарними організаціями. Уникайте дублювання зусиль і використовуйте ваші ресурси максимально ефективно. Зосередьтеся на довгостроковому плануванні та подумайте про те, щоб стати донором для певної місцевості та надавати їй локальну підтримку.

39. Створюйте можливості працевлаштування для українців. Наймайте кваліфікованих українських працівників за кордоном та в Україні, щоб дати їм можливість продовжити працювати. Компаніям також варто ініціювати спеціальні освітні програми для жінок, які дозволяли б їм отримати нові навички на ринку праці, а також коворкінги з нянями.

40. Розробіть інклюзивну програму працевлаштування, маркетингу та ринку в рамках ініціатив корпоративної соціальної відповідальності (КСВ). Сюди входить запровадження програм підтримки українських працівників (наприклад, психологічна підтримка, програми переміщення) і їхнє пристосування до реалій українських біженців.

The Power of Partnerships: Best Practices for Long-Term and Sustainable Cooperations

РОЗДІЛ 1:

ГУМАНІТАРНІ ПОТРЕБИ ТА ЗУСИЛЛЯ

Зліва направо: Ірина Пульвас (модераторка), Павел Манія (заступник директора Академії гуманітарного лідерства), Євгенія Бодня (Офіс реформ Кабінету Міністрів України), Майкл Каппоні (генеральний директор Global Empowerment Mission), Брок Берман (генеральний директор Ukraine Friends), Мар'яна Завійська (керівник проекту Інституту колективного лідерства)

Гуманітарна допомога є важливою для підтримки України в її боротьбі за виживання та відбудову. У цьому розділі розглядаються деякі питання, пов'язані з наданням цього виду допомоги. Визначається, які групи людей найбільше її потребують, а також наводяться найкращі приклади і рекомендації щодо видів потрібної допомоги. Тут також розглядаються деякі практичні питання та даються рекомендації щодо логістики доставки гуманітарної допомоги. Інформація, представлена у цьому розділі, має на меті надати постачальникам гуманітарної допомоги конкретні знання щодо проблем, пов'язаних з наданням такої допомоги, шляхом обміну статистичними даними та передовим досвідом.

1.1 Адресна допомога малозахищеним верствам населення

Жінки

Жінки, хоча й зіткнулися з тими самими проблемами, що й усі інші, разом із тим складають велику групу людей, на яку війна вплинула особливим чином. Доповідачі в першу чергу наголошували на тому, що гуманітарним, урядовим та приватним організаціям необхідно краще зрозуміти особливість потреб і можливостей жінок у теперішніх складних умовах.

За словами Коллін Денні (регіональної директорки європейського відділу Spirit of America), до лав українських збройних сил приєдналася велика кількість жінок, які становлять 22-25% української армії. Таким чином, Україна є державою з найвищим відсотком жінок-військовослужбовців серед членів НАТО. Існуючі програми роззброєння та реінтеграції, однак, були розроблені переважно з урахуванням потреб чоловіків. Такі програми потрібно буде адаптувати, щоб включити, наприклад, гінекологічне лікування та спеціальну психологічну допомогу жінкам.

Через тривалу збройну агресію велика частина жіночого населення була переміщена. Організація "ООН Жінки" повідомила у своєму гендерному аналізі 4 травня 2022 року, що 90% біженців - це жінки та діти, крім того жінки складають 60% внутрішньо переміщених осіб (ВПО). Переміщення часто призводить до втрати роботи. У той час як чоловіки та інші члени сім'ї чоловічої статі приєднуються до лав збройних сил, деякі жінки беруть на себе роль захисниць у своїх сім'ях. Ця додаткова відповідальність значно підвищує їхній ризик страждань від психічних розладів, таких як посттравматичний стресовий розлад (ПТСР). Крім того, Марина Марченко (керівник Клубу підтримки вагітності та материнства "Лада") підкреслила, що проведене її організацією опитування показало, що 84% жінок не мають власних заощаджень, а це може ставити їх в залежну ситуацію від партнера. Ця фінансова залежність може посилювати домашнє насильство, якщо вони вже живуть в умовах такого. У майбутньому потрібні спеціальні програми для підтримки жінок, переміщених через війну, включаючи фінансову освіту та психологічну підтримку.

У статусі біженок українські жінки, так само як і чоловіки, стикаються з такими перешкодами, як мовний бар'єр і невизнання їхніх українських дипломів за кордоном. Це призводить до того, що вони змушені працювати на низькокваліфікованих та низькооплачуваних роботах або взагалі не можуть знайти роботу. Ірина Копаниця (генеральний директор організації "Біла стрічка України") підкреслила, що така складна ситуація з працевлаштуванням склалася незважаючи на те, що 67% українських жінок мають вищу освіту, а 17% з них

мають навіть два чи більше дипломи. Тому спікери закликали компанії та уряди визнавати українські дипломи та підтримувати можливості працевлаштування їхніх власників. Крім того, було рекомендовано запровадити спеціальні навчальні та освітні програми для підтримки ВПО та біженців у отриманні нових навичок на ринку праці. Доповідачі припустили, що компанії можуть розглянути можливість розширення інклюзивної політики для сприяння працевлаштуванню жінок, у тому числі біженок, наприклад облаштовуючи місця для догляду за дітьми. Ірина Косташ (керівник румунського відділу CORE) також рекомендувала залучати українських жінок до гуманітарної діяльності, що, як виявилось, повертає їм відчуття сенсу та реалізує можливість допомагати своїй країні.

Діти

Неповнолітні діти, що перебувають на утриманні, є особливо вразливими в умовах війни. За словами Олега Куця (радника-посланика посольства України в Республіці Польща), з лютого по грудень 2022 року війна забрала життя понад 400 дітей, поранила понад 600 і змусила залишити місце проживання близько 11 000. Доповідачі наголосили, що крім фізичних ушкоджень надзвичайною проблемою є психологічне благополуччя дітей. Діти наражаються на підвищений ризик психічних розладів і відчувають глибокий вплив вимушеної розлуки з батьками. Також вони чутливі до проблем психічного здоров'я своїх батьків. Доповідачі запропонували організувати деякі недорогі програми для дітей, як от кінопокази, сільськогосподарські роботи та відвідування музеїв. Однак, оскільки військовий конфлікт продовжується, рішення, які забезпечують дітям адаптовану довгострокову психологічну підтримку, мають бути терміновими та широко поширеними (див. також розділ 1.2 про психологічну допомогу). Іншою важливою проблемою є відсутність належної освіти, що призводить до соціальної ізоляції та відокремлення дітей від системи підтримки (див. також розділ 1.2 про освітні програми).

Діти-сироти перебувають в особливо вразливій ситуації через переповнені дитячі будинки та обмежений доступ до освіти в Україні, що постраждала від війни. За словами сенатора Реймонда Лесняка (засновника та президента Інституту американського лідерства Лесняка при Університеті Кіна), станом на грудень 2022 року понад 2700 дітей-сиріт вже було евакуйовано за кордон, а ще 1000 планується евакуйовати найближчим часом. Переїжджаючи за кордон без сімей, діти-сироти піддаються підвищеному ризику стати жертвами торгівлі людьми та мають проблеми з психічним здоров'ям. Ці діти гостро потребують захисту, харчування, належного медичного догляду, освіти та психологічної підтримки. Оскільки процес усиновлення в Україні є складним, такі спікери, як сенатор Лесняк, закликали уряди співпрацювати задля влаштування евакуйованих дітей-сиріт у люблячі та турботливі родини за кордоном.

Біженці та ВПО

Біженці (ті, хто переїхав за кордон) та внутрішньо переміщені особи (ВПО) є основними групами, які значною мірою отримали необхідну гуманітарну підтримку. Постійна підтримка українських біженців з боку західних країн викликала критику з боку біженців інших національностей, які стикаються з тривалішими та складнішими процедурами отримання притулку. Дані Управління Верховного комісара ООН у справах біженців (УВКБ ООН) засвідчують, що станом на 7 лютого 2023 року з України виїхало 8 мільйонів людей. З них 1,5 мільйона оселилися в Польщі, що робить її країною з найбільшою кількістю тимчасово прихисених українських біженців. Згідно зі статистикою УВКБ ООН, ще 5,9 мільйона людей стали внутрішньо переміщеними особами.

Доповідачі представили різні погляди на ставлення українських біженців до свого життя за кордоном. З одного боку, багато українських біженців сприймають своє перебування за кордоном як тимчасове рішення. Ті, хто планують повернутися в Україну, часто живуть у притулках, не інтегруються, не бажають вивчати мову чи шукати роботу. З іншого боку, Паула Гірак (координатор IMPACT Initiative) поділилася, що згідно з опитуванням, проведеним її організацією, понад 60% українських біженців у Польщі наразі не планують повертатися в Україну. Причини цього рішення комплексні, в основному включають проблеми з безпекою, травми, пов'язані з війною, виснаження від повторних переїздів з 2014 року, а також кращу медичну підтримку, доступну в європейських країнах для людей з обмеженими можливостями або важкими захворюваннями.

Водночас українська влада закликала українців не повертатися на зиму у зв'язку з посиленням атак російських військ, які створюють додаткове навантаження на інфраструктуру країни. Суворі зимові погодні умови загострюють попит на гуманітарну допомогу. В умовах збільшення відключень електроенергії першочерговим завданням має бути забезпечення генераторами, теплим одягом, переносними обігрівачами та дровами, а також будівництво теплих укриттів. Крім того, існує дефіцит продовольства через окупацію, яка заважає територіям виробляти звичайний урожай сільськогосподарських культур (див. також розділ 3.2 про сільськогосподарські втрати). Співкери також висловили побоювання, що зима може призвести до посилення потоку українських біженців до сусідніх країн. У результаті НУО та уряди готують додаткові ресурси, такі як опалення житла та додаткові пакунки з продуктами харчування, засобами гігієни та дитячими товарами, щоб належним чином допомогти прибулим біженцям.

Поки з одних українських міст, таких як Миколаїв, велика кількість людей виїжджає, в інших містах, таких як Копичинці та Львів, кількість мешканців за короткий період зростає.

Ідея в тому, щоб надати якнайбільше допомоги якомога більшій кількості людей за якнайменшу суму грошей у найкоротший термін.

*Майкл Каппоні, засновник і президент
Global Empowerment Mission (GEM)*

більше ніж удвічі. Обидві ситуації є унікальними викликами. Міграція значної кількості людей призвела до браку притулку для внутрішньо переміщених осіб (ВПО). Щоб вирішити цю проблему, деякі ініціативи допомогли ВПО отримати короткострокові домовленості про оренду житла з особами, які виїхали з України. Незважаючи на те, що такий підхід забезпечує стабільність і відчуття безпеки для обох сторін, він може створити труднощі, коли початкові власники повертаються і вимагають повернення своїх домівок. Таким чином, реконструкція існуючих будівель, таких як колишні гуртожитки, має вирішальне значення (див. також розділ 2.3 про надання термінового і тимчасового прихистку). Доповідачі також наголосили на гострій необхідності створення громадських центрів для ВПО, де переміщені люди могли б отримати допомогу в пошуці нової роботи чи пройти коротке навчання для отримання нових професій. Такий центр для ВПО створено за сприяння фонду W4UA у місті Копичинці. Наймаючи місцевих працівників, можна створити робочі місця для українських професіоналів, що може заохотити людей повертатися до України та заново будувати там своє життя.

1.2 Види гуманітарної допомоги та співробітництва

Медична допомога

Україна раніше ставила собі за мету покращити сектор охорони здоров'я за допомогою нової стратегії охорони здоров'я, зосередившись на інвестиціях у медичні заклади та людські ресурси, як заявив заступник міністра Олексій Яременко (МОЗ України). Однак війна завадила цим зусиллям, змістивши акцент на надання екстреної медичної допомоги та покращення доступу до ліків та гуманітарної допомоги. У МОЗ повідомляють, що станом на 9 грудня 2022 року зруйновано понад 1000 закладів охорони здоров'я. Для відновлення

української галузі охорони здоров'я до її довоєнного стану потрібні орієнтовні інвестиції від 15 до 20 мільярдів доларів США. Заступник Міністра підкреслив, що в довгостроковій перспективі ці фінансові ресурси будуть спрямовані на відновлення фінансової стабільності національної системи охорони здоров'я, відновлення зруйнованої медичної інфраструктури, покращення охоплення медичної допомоги серед постраждалих від війни та вирішення проблеми нестачі медичних працівників. Також, як зазначив міський голова Андрій Садовий (Львів), важливо вже зараз розпочати будівництво нових лікувально-профілактичних центрів, особливо на Заході України, оскільки туди евакуюють багато поранених бійців.

Серйозним викликом для української системи охорони здоров'я на даний момент є нестача медичного персоналу та належного медичного обладнання. За словами професора Ярослава Заруцького (полковник медичної служби Української військово-медичної академії), війна призвела до нестачі медиків, лише 20% з яких залишилися в Україні. Також спостерігається гостра нестача спецтехніки, яка була

Джерело: Міністрство охорони здоров'я України

викрадена або пошкоджена російськими військами, що ще більше ускладнює евакуацію поранених з поля бою. Дефіцит проявляється і в кількості медичних інструментів та спеціалізованих приладів. Чимало медиків в Україні тепер також є волонтерами в зоні бойових дій, куди вони відправляються після чергування в госпіталях. Лікарям доводиться адаптуватися до хаотичних умов на полі бою, відхиляючись від стандартних процедур, які вони вивчили раніше. На полі бою їхнім головним пріоритетом залишається рятувати життя шляхом негайної зупинки крововтрати та збереження тепла потерпілого під час транспортування до найближчої лікарні. У цьому відношенні вирішальне значення має добре організована система доставки крові.

Спікери розповіли про найкращі приклади надання медичної допомоги в Україні. Поточними пріоритетами називали забезпечення медичних закладів та служб екстреної допомоги електрогенераторами, медикаментами та медичним обладнанням для осіб з особливими потребами, а також психологічну підтримку постраждалих. Деякі організації досліджують можливість використання дистанційної медицини за допомогою технологічних пристроїв, які дозволяють компетентним лікарям надавати допомогу пацієнтам на відстані. Іншим рішенням, яке представила Йоанна Юзефяк (засновниця Міжнародної асоціації охорони здоров'я Mediciner), є організація навчальних онлайн-програм для українських медиків задля підвищення їхньої здатності працювати в складних бойових умовах. Доповідачі також підкреслили важливість співпраці з місцевими постачальниками медичних послуг, такими як лікарні та спілки пацієнтів (тобто головні організації, що діють від імені пацієнтів), щоб зрозуміти їхні мінливі потреби і забезпечити ефективне використання пожертвованих ресурсів. Українці важливо як слід навчити місцевих медиків використанню новітніх технологій, оскільки багато з них можуть не мати попереднього досвіду роботи з таким обладнанням. Крім того, всі інструкції мають бути надані мовою, зрозумілою місцевим медичним працівникам.

Психологічна допомога

Надання психологічної допомоги тим, хто постраждав від війни в Україні, виділялося як пріоритетне завдання у багатьох панельних дискусіях. Необхідне як термінове лікування травм, пов'язаних з війною, зокрема посттравматичного стресового розладу (ПТСР), так і довготривалі програми психологічного відновлення. Як підкреслив Дмитро Теперік (генеральний директор Міжнародного центру оборони та безпеки), дуже важливо лікувати військових, ветеранів, членів груп швидкого реагування, переселенців, дітей, особливо сиріт, та представників інших вразливих груп. Бландін Бройер (координаторка Міжнародного медичного корпусу) також наголосила на важливості приділення особливої уваги особам, які пережили жорстоке чи нелюдське поводження, особам із психічними неврологічними відхиленнями та розладами вживання психоактивних речовин, проживаючим у сільській місцевості, безпритульним, маргіналізованим своїми спільнотами, а також тим, чії родичі проживають у Росії та ін. Крім того, самі соціальні працівники також можуть потребувати психологічної допомоги, ставши свідками звірств війни. Тож медичний персонал має бути обізнаним у проблемах психічного здоров'я, щоб розпізнавати їх у своїх пацієнтів і лікувати їх відповідним чином. Через хибні стереотипи щодо психологічної допомоги в українському суспільстві доповідачі наполягали на необхідності підвищення обізнаності українців про потенційні ризики

травм, пов'язаних з війною, і навчанні місцевих соціальних працівників наданню ефективної психологічної допомоги.

Особливу увагу слід приділити психо-соціальним потребам дітей, оскільки вони часто не усвідомлюють своїх проблем і не хочуть про них говорити. Декілька доповідачів підкреслили, що підлітки (10-12 років для дівчат і 12-14 років для хлопчиків) проходять найважчу стадію розвитку і є надзвичайно вразливими. Крім того, вони вже достатньо дорослі, щоб розуміти, що насправді відбувається довкола них, через що їм складніше дається відсутність автономного вибору, коли родина вирішує переїхати. Крім того, ця вікова група також чутлива до почуттів своїх батьків, через що їхню терапію краще проводити в окремому від опікунів просторі. Підтримувати дітей можна також за допомогою арт-терапії та майстер-класів, які можуть допомогти їм висловити свої травми без необхідності говорити про них безпосередньо. Програми мають допомагати дітям адекватно пережити досвід, пов'язаний з війною. Доповідачі також наголошували на важливості надання допомоги батькам та опікунам, зокрема навчати їх тому, як говорити з дітьми про війну. Крім того, корисною може бути організація мистецьких майстерень і терапевтичних сесій для батьків, а також просто організувавши батькам трохи особистого часу, забравши дітей на якийсь період у спеціально організовані місця.

Грошова допомога

Низькі доходи та відсутність заощаджень у більшості українців перед війною стали причиною їхнього ще скрутішого становища після початку війни. Як наслідок, багато постраждалих від війни людей не можуть задовольнити свої нагальні потреби, змушені обмежувати себе в їжі, стали бездомними і навіть жертвами (сексуальної) експлуатації. Потерпають від фінансової скрути і ті, хто виїхали в європейські країни, де ціни вищі, ніж вони можуть собі дозволити. Це робить їх потенційними жертвами різного роду експлуатації. Доповідачі погодилися, що програми грошової допомоги можуть захистити цих осіб. Грошова допомога - це грошові перекази, які дозволяють незахищеним особам, постраждалим від війни, задовольнити найнагальніші потреби без зобов'язання використовувати їх для певних цілей. Спікери зазначили, що така допомога має надаватися не лише громадянам України, а й усім іншим громадянам, які проживають в Україні, в тому числі студентам вишів із третіх країн.

Доповідачі обговорили переваги і недоліки надання грошей як виду допомоги. Вони погодилися, що грошова підтримка є ефективним способом допомоги місцевим громадам, оскільки вона стимулює місцеву економіку, а отримувачам дає право з гідністю вирішувати, як саме витратити кошти. Однак, щоб бути ефективною, грошова допомога повинна надаватися за відповідних умов. Також необхідно подбати про

уникнення залежності одержувачів від "грошей підтримки". Для тих, хто тікає від війни, допомога готівкою є практичним рішенням, оскільки такі люди не можуть возити з собою велику кількість речей. Проте спікери визнали, що гуманітарні організації мають обмежені ресурси та змушені приймати складні рішення щодо того, кому саме надавати допомогу. Щоб вирішити цю проблему, Польський Червоний Хрест встановив набір критеріїв для тих, хто найбільше потребує допомоги: особи, які виїхали з України після 24 лютого 2022 року, які не отримали підтримки від інших гуманітарних організацій, які мають принаймні одну дитину чи літню людину під своєю опікою, або ж доглядають за людиною з особливими потребами. Глеб Салаю (офіцер CVA-IM Польського Червоного Хреста) зазначив, що використання Moneygram із самостійною реєстрацією через їхній додаток було визнано найефективнішим способом виплати.

Протидія торгівлі людьми

Торгівля людьми - це глобальна проблема, яка стала другим за величиною та найшвидше зростаючим видом злочинності. Дохід від неї оцінюється приблизно в 150 мільярдів доларів, як розповів Аарон Асей (головний медичний директор Aerial Recovery Group). Управління ООН з наркотиків і злочинності повідомило, що найпоширенішою формою торгівлі людьми в усьому світі є сексуальна експлуатація (79 % випадків), за нею йде трудова експлуатація (18 % випадків). Інші форми включають підневільну домашню експлуатацію, примусові шлюби, примусову злочинну діяльність і вилучення органів. Доповідачі погодилися, що конфлікт в Україні спричинив зростання торгівлі людьми в регіоні, головним чином через послаблення державного контролю та ймовірність того, що злочинці уникнуть покарання.

Від торгівлі людьми в першу чергу страждають біженці та внутрішньо переміщені особи (ВПО), які потребують підтримки, і, отже, вразливі до експлуатації. Під загрозу їх також ставлять умови безпритульності, а також фізичні, розумові, фінансові та соціальні недоліки. Сурова зимова погода, яка змушує людей шукати тепла та їжі, посилює їхню вразливість ще більше. Незважаючи на масштабну підтримку та гостинний притулок, який отримали біженці в сусідніх країнах, деякі жінки все ще стають жертвами торговців людьми в деяких із цих країн, - зазначив професор Збігнев Ласоцік (Центр досліджень торгівлі людьми Університету Варшави). Подібні проблеми існують в Україні, особливо на окупованих або нещодавно деокупованих територіях, які практично не контролюються державою. Аарон Асей поділився особистими розповідями про торгівлю людьми, свідком якої він був в Україні, коли група дітей-сиріт зникла безвісти через неналежний догляд за їхнім переміщенням. Доповідачі робили акцент на серйозності проблеми та необхідності посилення уваги до цього поширеного, але часто нехтуваного виду злочинної діяльності. Офіційних даних про масштаби торгівлі людьми в Україні

немає, і доповідачі погодилися, що для збору точної інформації потрібні подальші зусилля.

Спікери наголосили на важливості підвищення обізнаності про ризики торгівлі людьми серед потенційних жертв, зокрема переміщених жінок, дітей та груп меншин (наприклад, ромської спільноти). Такі програми можуть реалізовуватися НУО, але потребують підтримки урядів. Учасники дискусії також наголосили на необхідності навчання працівників гуманітарних організацій виявленню потенційних випадків торгівлі людьми, щоб ті могли повідомляти про підозрілу діяльність місцевим правоохоронним органам. Ія Дадунашвілі (Група експертів Ради Європи з питань протидії торгівлі людьми (GRETA)) наполегливо рекомендувала використовувати керівний документ, розроблений GRETA, щоб допомогти НУО в роботі з жертвами торгівлі людьми¹. Крім того, було піднято питання необхідності організації безпечного розміщення дітей-переселенців та негайної реєстрації зниклих дітей у місцевих органах влади. Доповідачі закликали національних та міжнародних учасників активізувати свої зусилля для боротьби з торгівлею людьми будь-якою ціною та запропонували зосередитися на 4 засадах: попередженні, захисті, переслідуванні та партнерстві. Попри те, що деякі уряди, наприклад Великобританії, вже запровадили такі програми, інші країни повинні їм слідувати, щоб підвищити їхню ефективність.

Освітні програми

Українські діти потерпають через брак освіти, адже в Україні велика кількість шкіл зруйнована, а батьки бояться відпускати дітей на навчання. Дистанційне навчання з використанням цифрових технологій також порушено через тривалі відключення електроенергії та відсутність необхідних пристроїв вдома у дітей. Деякі спікери також висловили думку, що цифрової освіти недостатньо для приділення дітям соціальної і психологічної уваги, якої вони потребують, аби впоратися з лихом. Крім того, діти, які навчаються за межами України, стикаються з труднощами через мовний бар'єр, різницю в рівнях освіти та психологічну травму від переїзду.

Гуманітарні організації активно шукають вирішення гострої проблеми навчання дітей. Наприклад, міжнародна громадська організація "CORE Response" забезпечує школи України бомбосховищами та захистом від авіанальотів, щоб створити безпечне середовище для навчання дітей. Польське "Товариство друзів України" розробило мобільні навчальні підрозділи, які можна швидко транспортувати до постраждалих регіонів України для забезпечення безперервності навчання. Крім того, за кордоном було запроваджено кілька ініціатив для підтримки українських дітей, таких як платформи цифрової освіти та адаптовані

класи в польських школах. Центр психофізичного розвитку "TUTU" в Жешуві забезпечує українських дітей щоденними заняттями, психологічною підтримкою та критично важливою освітньою допомогою за участю українських психологів та вчителів. Було наголошено на важливості таких ініціатив, адже вони не лише допомагають українським дітям адаптуватися в нових громадах, а й надають можливості працевлаштування для дорослих українців. Олександр Романишин (Офіс реформ Кабінету Міністрів України) також припустив, що створення українських шкіл за кордоном іноземними урядами та за підтримки українського уряду може сприяти адаптації дітей у новому середовищі та полегшити їхнє повернення до української освітньої системи згодом. Крім того, спікери наголосили на важливості навчання вчителів в Україні та за кордоном для ефективної роботи з дитячими травмами, спричиненими війною (див. також розділ 1.2 про психологічну допомогу). Іноземні уряди могли б розглянути питання про скасування вимог сертифікації для українських вчителів, щоб полегшити їхнє працевлаштування. Насамкінець спікери наголосили на необхідності співпраці між українським урядом та країнами, які приймають біженців, зокрема щодо стандартизації освітніх вимог, щоб усунути тягар з дітей, вимушених навчатися у двох освітніх системах паралельно.

Польща є лідером у наданні підтримки Україні. Вона показала приклад і надихнула весь світ, який зараз є свідком рішучості Польщі і того, як вона разом з Україною бореться за краще завтра для наших дітей, для нашої свободи

Олег Куць, тимчасовий повірений у справах посольства України

¹ Група експертів Ради Європи з протидії торгівлі людьми (2022). Інструкція щодо подолання ризиків торгівлі людьми, пов'язаних з війною в Україні та наступною гуманітарною кризою (3eim No. GRETA(2022)09). <https://rm.coe.int/guidance-note-on-addressing-the-risks-of-trafficking-in-human-beings-r/1680a663e2>

1.3. Логістика доставки гуманітарної допомоги

Партнерство та координація

Основним постачальником гуманітарної допомоги є український уряд, який організував надання багатьох ключових продуктів і неодноразово надавав гранти для підтримки українського бізнесу. Залучені

Ми повинні зробити все можливе, щоб врятувати кожне життя. Але нам ніколи не вистачить ресурсів задовольнити всі існуючі в Україні потреби. Тож ми просто повинні робити все можливе і працювати разом, щоб задовольняти якнайбільше з них. Те, що відбувається на сході України - злочин, тож ми докладемо максимум зусиль, щоб задовольнити якомога більше потреб українців

Брок Бірман, генеральний директор Ukraine Friends

міжнародні суб'єкти включають ООН, Європейський Союз (ЄС), який пропонує допомогу через екстрену гуманітарну допомогу та через Механізм цивільного захисту ЄС, Світовий банк, а також окремі держави,

такі як Велика Британія, Сполучені Штати і різні країни-члени ЄС. Однак загалом, за словами Юхи Аувінена (заступника директора Генерального директорату Європейського цивільного захисту та гуманітарної допомоги Європейської Комісії), для задоволення основних потреб українського народу необхідний щомісячний платіж у розмірі трьох мільярдів доларів.

Основною порадою для міжнародних організацій називалася співпраця з місцевими організаціями, які допоможуть спрямувати допомогу туди, де вона найбільше потрібна. У зв'язку з цим Павел Манія (заступник директора Transformational Response, Humanitarian Leadership Academy / Save the Children UK) зазначив, що лише 0.003% фінансування, доступного зараз гуманітарним організаціям, спрямовується на місцеві організації. Тоді як понад 60% доступного фінансування надходить до агентств ООН і близько 10% до найбільших міжнародних НУО. Подібну тему підняла Євгенія Бодня (керівник проекту приватизації та реформування державних підприємств Кабінету Міністрів України), яка зазначила, що протягом перших трьох місяців повномасштабного вторгнення місцеві НУО отримували мізерну частину фінансування від Українського гуманітарного фонду, створеного ООН на підтримку України. За її спостереженнями, міжнародні НУО з партнерами/проектами агенцій ООН разом отримують більше половини наявних коштів у цьому ж Фонді (80% доступних коштів станом на листопад 2022 року²). Доповідачі запропонували усунути ці нерівності або принаймні звести до мінімуму, щоб забезпечити більшу співпрацю між місцевими та міжнародними партнерами.

Також заохочувалося співробітництво з місцевою владою через меморандуми про взаєморозуміння, оскільки місцева влада може допомогти у виявленні найбільш уразливих груп населення, орієнтуватися в необхідних бюрократичних процедурах і координувати роботу різних організацій, щоб уникнути дублювання допомоги. Майже 700 членів Асоціації муніципалітетів в Україні працюють над спільними рішеннями, щоб адаптувати законодавчу базу до воєнного стану та максимально спростити бюрократичний процес доставки допомоги, зазначив міський голова Ігор Гнатуша (Комиш-Зорянська міська рада, Запорізька область).

Найбільшими проблемами, з якими стикаються гуманітарні організації, є небезпека для їхніх працівників на місцях,

² Управління ООН з координації гуманітарних питань (2 листопада 2022 р.) Український гуманітарний фонд: інформаційна панель розподілу коштів на 2022 р., січень - вересень 2022 р. https://reliefweb.int/report/ukraine/ukraine-humanitarian-fund-2022-allocations-dashboard-january-september=2022-?gclid=Cj0KCQiA6fafBhC1ARIsAJJL8nScev_mL84L7bW6sE68fcYMU511hzi3EAHNWtlypIOChEJw4qu-XyAkOmEALw_wcB

необхідність координації великого припливу пожертвувань і труднощі з охопленням найбільш уразливих верств населення в умовах війни. Під час Саміту багато разів зазначалося, що зусилля повинні бути краще координовані між урядовими та неурядовими учасниками, а також між державними і приватними гравцями. Також було запропоновано створити спільну карту з необхідними даними для поширення серед гуманітарних дійових осіб у режимі реального часу. Це має важливе значення для забезпечення того, щоб надавана допомога відповідала конкретним потребам населення і була максимально ефективною.

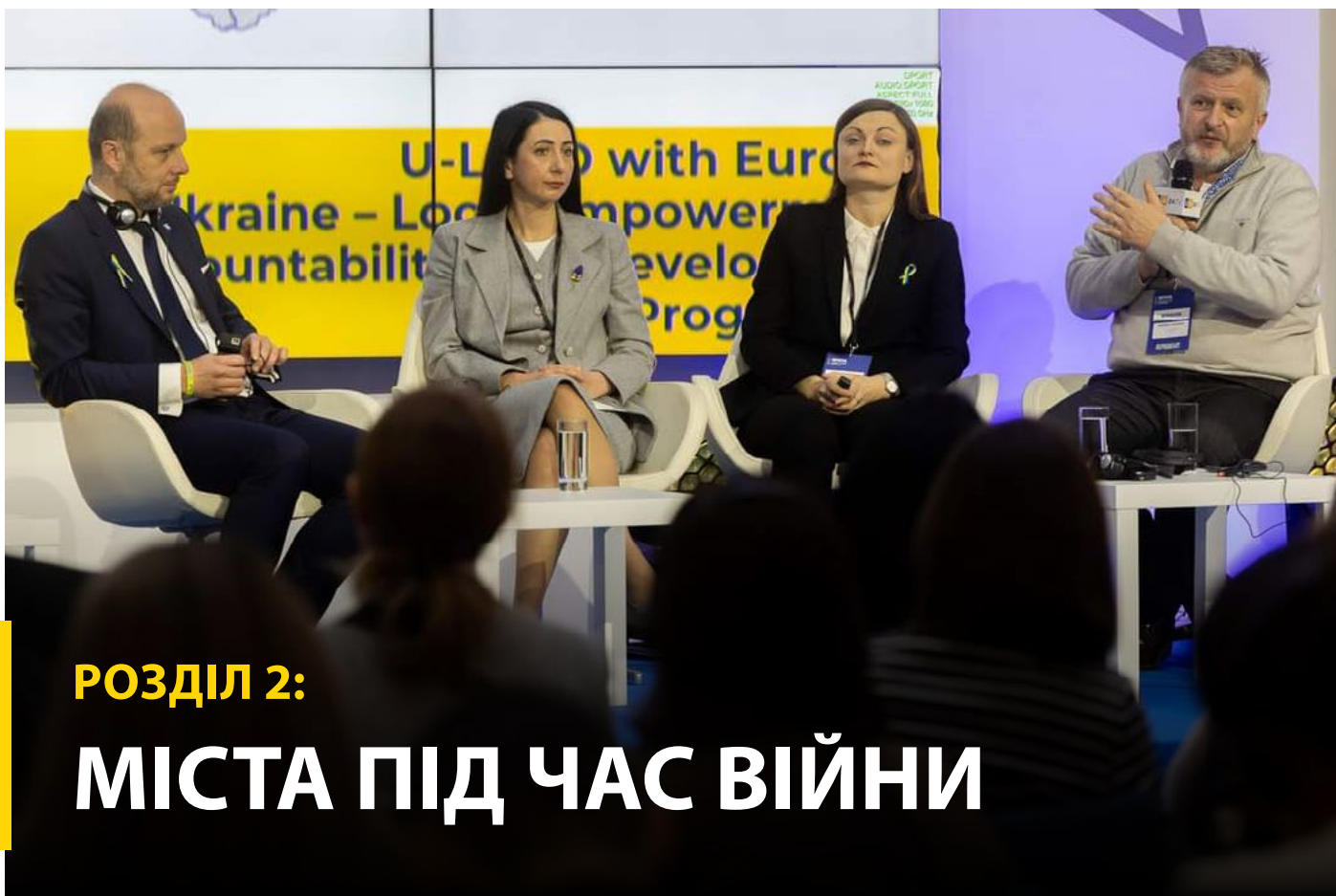
Волонтери

Початок війни призвів до шаленого збільшення навантаження на роботу громадських організацій, куди люди з усього світу зверталися як волонтери. Ганна Прошовська (офіцер з питань доходів Польської гуманітарної акції) пояснила, як Польська гуманітарна акція забезпечує волонтерів їжею і транспортує їх до кордону, де вони продовжують допомагати в різних ситуаціях. Аарон Асей (головний медичний директор Aerial Recovery Group) згадав, що його команда збільшилася з 70 осіб до 2000 головним чином завдяки волонтерам, що дозволило їм значно розширити свою діяльність. Ріст волонтерської активності викликав дискусію про те, чи може волонтерство бути професією. Аргументом проти було те, що волонтерство - це шлях для молодих людей отримати досвід у професії, і головна ідея волонтерства - що воно виконується безкоштовно. Разом із тим усі спікери погодилися, що волонтерам потрібно забезпечити захист, адекватне навчання та психологічну допомогу. Крім того, організації повинні бути уважними до можливого вигорання, оскільки волонтерство може бути виснажливим.

Транспортування допомоги

Польща є важливою транзитною країною як для гуманітарних, так і для військових вантажів, що транспортуються до польських морських портів та аеропортів згідно з процедурою транзиту. Далі здійснюється імпордне митне оформлення на українській стороні. З приєднанням України до Конвенції про спільний транзит (WPT) відкрилися нові можливості щодо гарантії транзиту. Проте законодавство щодо захисту митних органів і транспортних перевізників не було впроваджено. Крім того, інколи відсутність необхідних документів подовжує весь процес доставки та збільшує її вартість, оскільки контейнери доводиться зберігати на короткотермінових складах на кордоні або відправляти назад. Тому організаціям порадили подбати про підготовку необхідної документації, а уряди закликали спростити перетин кордону наскільки це можливо.

Ще один виклик - доставка вантажів у прифронтові та деокуповані райони. Через небезпеку НУО потребують допомоги місцевих організацій та військових. Крім того, потрібна різноманітна документація та гнучкість, щоб адаптуватися до швидких змін на цих територіях. Також представники НУО підняли важливе питання - про те, який вплив на їхні стосунки з донорами та місцевою владою може мати доставка гуманітарних вантажів на окуповані території. Утім, попри страх бути звинуваченими у колабораціонізмі з Росією, багато спікерів стверджували, що порятунок життів важливіший за репутацію організацій, адже держава не здатна підтримати своїх людей на окупованих територіях. Тож без допомоги НУО тут не обійтися. У будь-якому випадку спікери наголошували на важливості співпраці з українською владою задля безпеки працівників гуманітарних організацій.

РОЗДІЛ 2:

МІСТА ПІД ЧАС ВІЙНИ

Зліва направо: Конрад Фійолек (Мер Жешува), Наталя Холченкова (депутат Чернігівської міської ради), Яна Бровдій (радник Ради європейських муніципалітетів та регіонів), Андрій Горват (заступник програмного директора GIZ/U-LEAD з Європою)

Міста відіграють у війні важливу роль. Органи місцевого самоврядування надають гуманітарну допомогу, будують притулки та відбудовують міські простори та інфраструктуру. Цей розділ містить огляд завдань і викликів, з якими вони стикаються. Він починається з кількох унікальних історій, якими діляться мери різних українських міст і селищ. Потім мова йде про важливість муніципального партнерства під час війни, після чого увага зосереджується на трьох конкретних питаннях - наданні екстреного тимчасового притулку, відбудові міських просторів та інфраструктури, а також на захисті культурної спадщини.

2.1. Стійкість українських мерів

Мери українських міст розповіли про різноманітні виклики, які постали перед муніципальним управлінням за час війни. Голова Шульгинської громади (Луганська область) Наталія Петренко розповіла, як російське вторгнення знищило більшість ініціатив модернізації, що були реалізовані в її селі до війни. В умовах окупації муніципальна влада була змушена виїхати, тож вона особисто керує міськими справами віддалено. Міському голові Григорію Рудюку та його громаді в Новій Боровій довелося зіткнутися з проблемами через розташування поблизу кордону з Білоруссю. Уряд реалізував кілька проектів на підтримку мешканців міста, таких як створення громадських загонів самооборони, будівництво пунктів стійкості, де люди могли б зарядити свої пристрої, зігрітися та отримати їжу, а також так звані “сади перемоги”, де вирощували їжу для відправки в окуповані міста. Міський голова Володимир Міцюк (Білозір'я Черкаської області) розповів про складність розміщення та харчування великої кількості військовослужбовців, які дислокуються в його місті. Він також дуже позитивно оцінив підтримку інших міст, які надсилали продукти.

Багато міст були змушені також брати участь у військових діях. Міський голова Олександр Сенкевич (Миколаїв) розповів, як Миколаїв будував укріплення та окопи, щоб стримати загарбників. 156 жителів його міста були вбиті, 703 поранені, а близько половини населення з початку війни до грудня 2022 року виїхало. Після запровадження радіо зв'язку всередині громади та за підтримки інших муніципалітетів, що постачали допомогу, місто змогло захиститися від російських військ. Подібним досвідом також поділився сільський голова Роман Дмитрів (село Гора у Київській області). Його громаді вдалося успішно побудувати окопи та замінювати поля для захисту. Особисті історії українських мерів є важливою ілюстрацією різноманітних викликів, з якими стикаються міста, а також показують важливість співпраці для подолання цих перешкод. Деякі з них розглядаються нижче.

2.2. Муніципальне партнерство

Наразі великий тиск на собі відчувають органи місцевого самоврядування, яким доводиться мати справу з пошкодженими мережами енергопостачання, зруйнованою інфраструктурою та великою кількістю людей, які виїжджають. Доповідачі погодилися, що муніципальне партнерство може допомогти зменшити цей тиск, зокрема якщо міста-партнери надсилатимуть гуманітарну допомогу або сприятимуть фінансуванню реконструкції. За словами мера Конрада Фійолека (Жешув, Польща), наразі існує багато успішних партнерських відносин. Наприклад, між українським містом Чернігів і польським Жешувом. Частина муніципальних товариств існувала ще до війни,

інші були створені після початку бойових дій з метою надсилання гуманітарної допомоги. Кілька спікерів також наголосили на важливості не допустити, щоб війна поклала край довготривалим проектам боротьби з корупцією та децентралізації, які були запроваджені в останні роки. Пан Фійолек підкреслив, що війна має катастрофічні наслідки для українських міст, але водночас дає можливість відбудувати їх за сучасними стандартами. Тому спікери погодилися, що важливо продовжити реформу децентралізації та ліквідувати корупцію там, де вона все ще існує, одночасно підтримуючи українські міста, щоб вони пережили війну.

Український народ бореться і платить найвищу ціну за свободу. Ми цінуємо цю солідарність тих, хто любить свободу, хто любить людство, хто любить братерство. Тому що перемога базується на цих людських цінностях

*Конрад Фійолек,
мер міста Жешув*

Пан Горват зокрема розповів про проект “Мости довіри” - ініціативу співпраці між муніципалітетами України та держав-членів ЄС. Разом із Радою регіонів ЄС та деякими міжнародними партнерами “Мости довіри” підтримують реформу децентралізації в Україні з 2016 року. Тепер, під час війни проект бере участь у гуманітарній допомозі та відновленні. Пані Бровдій продовжила презентацію, представивши Раду європейських муніципалітетів та регіонів, яка складається з 10 українських та 10 європейських муніципалітетів. У ході співпраці було реалізовано кілька проектів, таких як літня школа для українських дітей, багато поставок гуманітарної допомоги, кілька онлайн-зустрічей, два міжнародні форуми з питань муніципального партнерства Україна-ЄС. Що стосується планів на майбутнє, вона повідомила, що проект “Мости довіри” наразі розширюється, залучаючи до участі нові муніципалітети, а також шукаючи нові організації для партнерства.

2.3. Надання термінового тимчасового прихистку

Прихисток людей, які втратили свої домівки під час війни чи були переміщені, є серйозним викликом, насамперед для муніципалітетів. Мер Андрій Садовий (Львів) та Богуслав Свежи (віце-президент міста Перемишль) поділилися досвідом своїх міст щодо облаштування людей, зокрема шляхом будівництва нових будинків та закладів догляду. Доповідачі обговорювали різні підходи до надання житла. Дехто радив не створювати притулків “гетто”, які можуть призвести до ізоляції громад і посилити психологічну напругу. Спікери наголосили на важливості забезпечення гідного комфорту та можливостей реінтеграції завдяки адекватному житлу. Учасники дискусії погодилися з необхідністю довгострокового житла, при чому одні виступали за нові проекти будівництва, тоді як інші вбачали потенціал у використанні існуючих будівель після проведення в них незначного ремонту. З одного боку, Борис Дорогов (COO, Balbek Bureau) зауважив, що нові споруди, якщо їх добре спроектувати, можна згодом перепрофілювати під агрономічні чи військові потреби, коли люди повернуться з них до своїх старих домівок. З іншого боку, Майкл Каппоні (генеральний директор Global Empowerment Mission) підкреслив, що часто достатньо зробити мінімальний ремонт - вікон, систем опалення та вентиляції, щоб пошкоджені будівлі стали знову придатними для проживання. Він упевнений, що такі проекти реконструкції дозволяють швидко повернути додому велику кількість людей, вимагаючи мінімальних

315
destroyed bridges

≈25,000 km
damaged state roads

≈7,000 km
damaged railways

15+
stopped largest taxpayers

19
damaged airports/aerodromes

Джерело: Міністерство інфраструктури України. Дані на вересень 2022 р.

Україна зараз є щитом Європи, але ми платимо за це високу ціну. Навіть якщо Росія завтра припинить війну, нам знадобиться мінімум два роки, щоб відремонтувати інфраструктуру. І для цього нам потрібна допомога наших партнерів.

Дмитро Клець, старший менеджер проекту Команди підтримки реформ Міністерства інфраструктури України

інвестицій. Нарешті, використання нових технологій, таких як сонячні панелі та методи зеленого будівництва, також обговорювалося як потенційне рішення.

2.4. Відбудова міських просторів та інфраструктури

Загальна сума задокументованих пошкоджень інфраструктури до вересня 2022 року оцінювалася в 127 мільярдів доларів США³. Сюди, за даними команди підтримки реформ Міністерства інфраструктури України, входило понад 300 мостів, 25 000 кілометрів доріг, 7 000 кілометрів залізничних шляхів, а також 19 аеропортів. За словами Анастасії Шапочкіної (президента незалежного геоекономічного аналітичного центру Eastern Circles), ці проблеми ще більше загострюються через масштабне знищення російськими військами української енергетичної інфраструктури, яка у грудні 2022 року становила лише 40% від існуючої. Брак кваліфікованих працівників, які приєдналися до збройних сил або покинули країну, перешкоджає ремонту пошкодженої інфраструктури. Медичні та реабілітаційні центри також будуть затребувані після війни через велику кількість поранених військових і цивільних.

Тому Президент України ініціював Національну раду для створення плану відновлення, до якого залучено 2500

³ Київська школа економіки (21 жовтня 2022 р.) Загальна сума збитків, завданих інфраструктурі України, становить понад \$127 млрд — звіт інституту КШЕ за вересень 2022 р. <https://kse.ua/about-the-school/news/the-total-amount-of-damage-caused-to-ukraine-s-infrastructure-is-more-than-127-billion-kse-institute-s-report-as-of-september-2022/>.

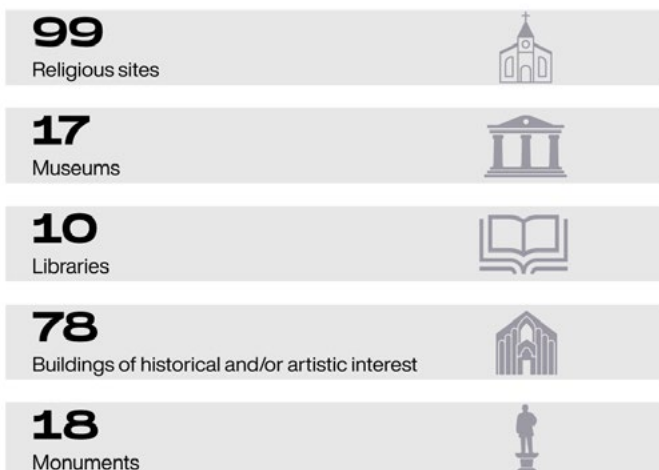
експертів і який ділиться на три етапи: (i) виживання, (ii) відновлення, (iii) модернізація. План включає будівництво притулків у всіх частинах країни, відновлення базової мережевої інфраструктури, такої як дороги, залізниці та авіація, інтеграцію української транспортної системи в європейську, модернізацію пунктів пропуску на кордоні та реформу внутрішнього водного транспорту, яка передбачає скасування зборів, цілорічну навігацію, чіткі правила для учасників, імплементацію головних положень основних правових актів ЄС та дозвіл експлуатації суден під іноземним прапором.

Міжнародні громадські організації допомагали у реконструкції будівель, шкіл, спортивних споруд. Роберт Яцек Моріц (директор аналітичного центру CitiSense) наголосив на важливості створення вже зараз комплексного плану, який буде включати реконструкцію доріг, залізниць та спортивної інфраструктури, щоб забезпечити своєчасну реконструкцію України. Крім того, Жан-Крістоф Боніс (засновник Team4Humanity) рекомендував використовувати сучасні будівельні технології, такі як 3D-друк і переробка, які можуть заощадити багато грошей, якщо повторно використовувати матеріали з пошкоджених будівель. Доповідачі погодилися з тим, що проекти реконструкції повинні приносити користь українському ринку завдяки закупівлі матеріалів у місцевих виробників.

2.5. Захист об'єктів культурної спадщини

Культура і культурна спадщина є важливими елементами національної ідентичності, а отже, їхній захист має вирішальне значення. На жаль, російське вторгнення в Україну призвело до знищення багатьох культурних об'єктів. За словами Децці Бардескі (офіцера зі зв'язків відділу ЮНЕСКО в Києві), 225 культурних об'єктів включно з релігійними об'єктами,

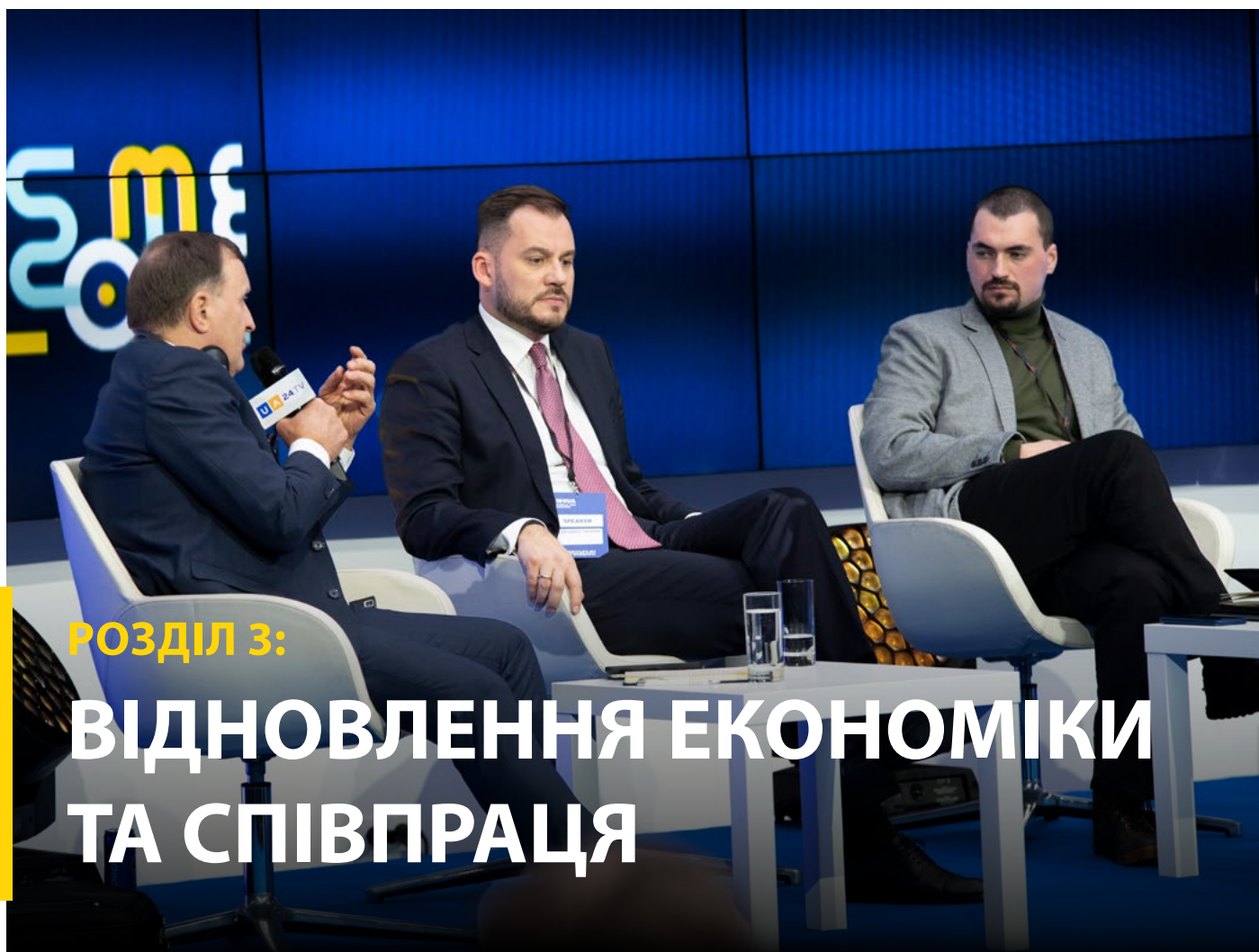
As of 29 November 2022, UNESCO has verified damage to 221 cultural sites:

Джерело: Офіс ЮНЕСКО в Києві. Презентація для Саміту W4UA 2022.

історичний та/або художній інтерес, і пам'ятниками було знищено від початку конфлікту і до грудня 2022 року.

Серед інших учасників ЮНЕСКО відіграє суттєву роль у збереженні культурної спадщини України, забезпечуючи виконання Конвенції ЮНЕСКО 1970 року про заходи щодо заборони та попередження незаконного ввезення, вивезення та передачі права власності на культурні цінності. Бардескі окреслила основні пріоритети ЮНЕСКО, які включають (i) моніторинг і документування збитків, завданих культурній спадщині, (ii) реконструкцію та відновлення об'єктів культурної спадщини та матеріалів, (iii) відродження потенціалу культурних установ, (iv) посилення стійкості через культуру, (v) підтримку культурних і креативних індустрій та (vi) впровадження цифрової трансформації управління культурною спадщиною. ЮНЕСКО надає підтримку як дистанційно, так і на місцях шляхом екстреного захисту та ремонту, а також бере участь в оцифруванні важливих колекцій мистецтва. Martin Duplantier Architects на чолі з директором Мартіном Дюплентье є ще однією організацією, яка займається захистом культурних об'єктів. Вона зосереджується на ландшафті, міському плануванні та архітектурі. Розуміючи архітектуру як культурний континуум, що потребує захисту під час війни, організація бере участь у картографуванні руйнувань архітектурних об'єктів в Україні та допомагає у їхній відбудові. Martin Duplantier Architects також пропонує вакансії українським архітекторам, інженерам та графічним дизайнерам, щоб допомогти тим, хто потребує роботи. Доповідачі наголосили на важливості захисту людського капіталу шляхом грантової підтримки людей, які займаються культурною діяльністю, і митців, які втекли з країни.

РОЗДІЛ 3:

ВІДНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІКИ ТА СПІВПРАЦЯ

Зліва направо: Грем Ваймільер (голова та генеральний директор BNI Group), Артем Панченко (регіональний менеджер з розширення Uber), Дмитро Наталуха (народний депутат Верховної Ради України)

Українська економіка внаслідок війни зазнала величезних збитків. Цей розділ дає уявлення про них, а також про стійкість кількох економічних секторів. Він починається з огляду стану української економіки та робочої сили, а згодом розглядає конкретні виклики, з якими стикається аграрний сектор, інвестиції, необхідні для відновлення економіки, і сильну екосистему стартапів в Україні. Далі обговорюється політика корпоративної соціальної відповідальності під час війни. Остання частина розділу присвячена проблемам ланцюжка поставок. Спираючись на звіти про досвід та статистичні дані, у розділі надано рекомендації щодо того, як найкраще допомогти українській економіці у її відновленні.

3.1. Стан українського бізнесу та робочої сили

За словами заступника міністра Олександра Грибана (Міністерство економіки України), українська економіка скоротилася щонайменше на 30% з початку війни і до грудня 2022 року. Від цього постраждали всі галузі, за винятком лише IT-сектору, який значною мірою дозволяє працювати віддалено. Зараз 70% українців живуть за мінімальним рівнем доходу, і очікується, що набагато більше з них втратять роботу. Сергій Лобойко (керівник Центру інноваційного розвитку та співкоординатор Громадського бюджету Києва) зазначив, що зараз 80% підприємств занепадають або взагалі припинили роботу.

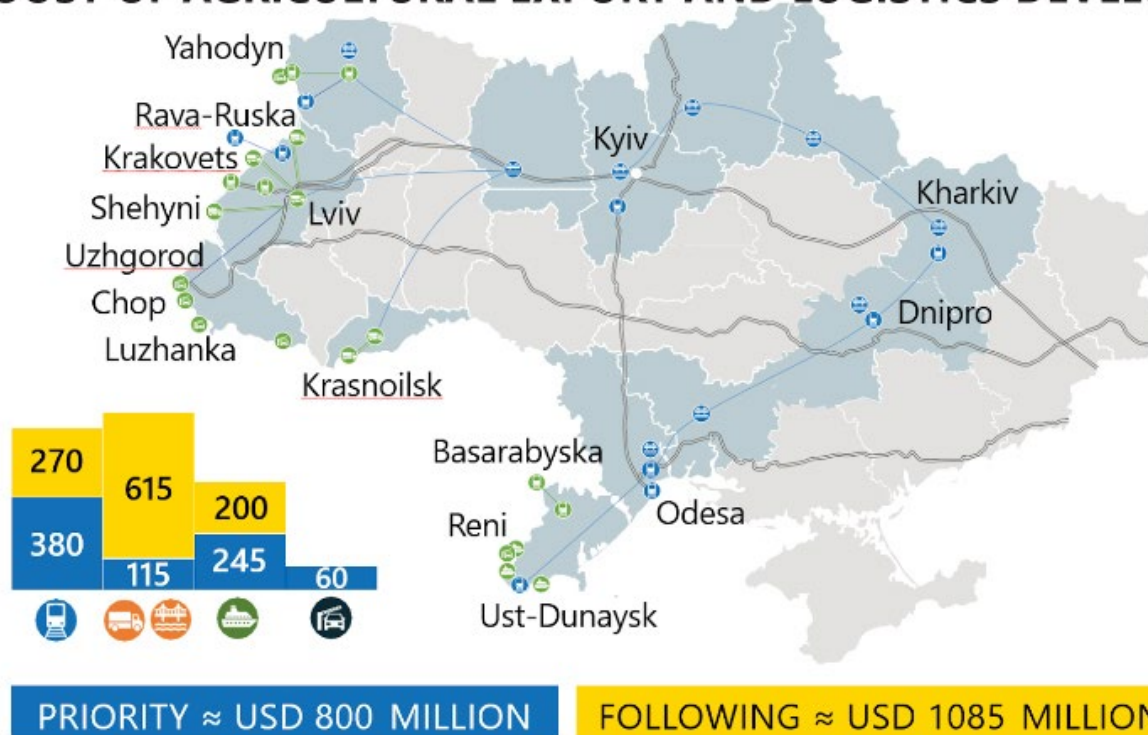
Тим не менш, спікери погодилися, що український бізнес продемонстрував високу стійкість і продовжує добре працювати в нинішніх умовах. За словами Сергія Лобойка, загалом 95% підприємств вирішили залишитися в Україні, а 92% підприємств так чи інакше залучені до участі в бойових діях. Незважаючи на існуючі проблеми, згідно з оцінкою Європейської Бізнес Асоціації⁴, станом на грудень 2022 року близько 70% підприємств усе ще повністю функціонували, а 63% із них продовжували виплачувати зарплату своїм працівникам у повному обсязі, як зазначила Євгенія Бодня

(керівник проекту з питань приватизації та Реформи державних підприємств Кабінету Міністрів України). Одним із стійких секторів є цифрова економіка, яка під час війни навіть розширилася. Це призвело до польсько-української цифрової співпраці, яка є висококонку rentною, адже обидві країни разом випускають більше IT-спеціалістів, ніж Сполучені Штати, як заявила Пауліна Беднаж (директор проектів і комунікацій ЄС Інституту приватного підприємництва та демократії). Вона також зазначила, що прискорення процесу діджиталізації сприяє в тому числі зменшенню корупції.

3.2. Сільськогосподарські втрати

Збитки в аграрному секторі, до яких належить руйнування фізичної інфраструктури, як-от техніки та складських приміщень, наразі становлять 6,6 мільярдів доларів. Про це заявив Роман Нейтер (дослідник Центру досліджень продовольства та землекористування Київської школи економіки). Сюди не входить пошкодження сільськогосподарських угідь. З іншого боку, економічні збитки (тобто недоотриманий дохід) становлять 34 мільярди доларів. Багато в чому це пов'язано з матеріально-технічними перебоями і низькими врожайями. За словами заступника міністра Олександра Грибана (Міністерство економіки України), ці втрати значною мірою стали наслідком

BOOST OF AGRICULTURAL EXPORT AND LOGISTICS DEVELOPMENT

Джерело: Міністерство інфраструктури України

⁴ Visit Ukraine Today (7 Mar 2022). Як український бізнес працює в умовах війни - дослідження Європейської бізнес-асоціації. <https://visitukraine.today/uk/blog/162/how-ukrainian-business-works-at-war-eba-survey>

морської блокади, яка була лише частково послаблена після угоди щодо експорту зерна в листопаді 2022 року. Після угоди було відвантажено понад 500 суден із 12 млн тонн сільськогосподарської продукції. Тим не менш, нинішній експорт набагато нижчий, ніж до війни, що вимагає дослідження альтернативних шляхів експорту. Однією з потенційних альтернатив є перевезення залізницею, яке, однак, ускладнюється відмінностями в шлюзах і колії через кордони. Доповідачі вірять у план відновлення Нацради, який включає модернізацію прикордонних пунктів та інтеграцію української та європейської залізниці. Нарешті, спікери також запропонували міжнародним організаціям та урядам іноземних держав і надалі підтримувати українських аграріїв як фінансовими грантами, так і матеріально (наприклад, шляхом надання їм насіння та обладнання). Забезпечення необхідним обладнанням може допомогти модернізувати ферми та підвищити врожайність сільськогосподарських культур.

3.3. Інвестиції в Україну

Для відновлення української економіки потрібні значні інвестиції, які спікери вважають можливими лише за умов зовнішньої підтримки. Олег Дунда (народний депутат Верховної Ради України) припустив, що Україні потрібен своєрідний "план Маршалла", до якого залучатиметься європейський бізнес. Він зазначив, що такий план буде взаємовигідним у разі вступу України до ЄС, оскільки він дасть можливість як міжнародним компаніям отримувати дохід, так і українським компаніям ставати стратегічними гравцями в європейських галузях, що розвиваються. Кілька доповідачів погодилися, наголосивши, що Україну можна і треба відбудувати на основі партнерства, а не благодійності.

Найповніші пропозиції щодо збільшення фінансових інвестицій в Україну та підтримки її економічного зростання представив Олександр Романішин (Офіс реформ Кабінету Міністрів України). Він порекомендував урядам зосередитися на зміні регіональної економіки за допомогою двох основних стратегій: (i) заохочення переміщення бізнесу та (ii) інтеграції України в регіональний ланцюжок вартості. Щодо переміщення, він пояснив, що Україна має такі переваги, як геополітичне положення та наявність кваліфікованої робочої сили, яку можна використовувати для залучення компаній, бажаючих перенести виробництво. Уряд може запропонувати податкові пільги, допомогу з інфраструктурою через індустріальні парки та спеціалізовані податкові режими на таких ресурсах, як Дія.City. Крім того, для підвищення привабливості розміщення виробництва в Україні також можуть бути запропоновані гранти на програми переробки та перепідготовки персоналу. Стосовно інтеграції в регіональний ланцюжок вартості було зазначено, що Україна має потенціал замінити російський та білоруський експорт до ЄС експортом власної

сільськогосподарської продукції, а також обладнання машин для будівельної та деревообробної промисловості. Таке заміщення може забезпечити українській економіці додатковий дохід від експорту на рік. Для цього необхідно заохочувати бізнес ЄС розміщувати замовлення виробників в Україні, оскільки вони здатні виробляти конкурентоспроможну продукцію. Український уряд може додатково запропонувати такі стимули, як податкові пільги або субсидії, щоб полегшити цю інтеграцію в регіональний ланцюжок вартості.

Так, нас бомблять. Так, ми проводимо багато часу в бомбосховищах. Але ми думаємо про майбутнє. Половина голови кожного українського мера зараз зосереджена на сьогоднішній ситуації, а друга половина вже думає про майбутнє. Тож запрошуємо до співпраці. Не бійтеся, ми переможемо!

*Андрій Садовий,
Львівський міський голова*

3.4. Екосистема українських стартапів

Україна наразі має динамічну екосистему стартапів, одну з провідних у Східній Європі. Як підкреслила Ірина Супрунюк (головний редактор Tech Ukraine), у нових цифрових стартапах працює до 300 000 людей, що приносить значну віддачу. Сама природа стартапів робить їх більш адаптованими до всіх зовнішніх змін і, таким чином, більш стійкими. Відповідно до звіту Google CEE, українські стартапи демонструють неймовірну стійкість навіть попри війну та рецесію, а вартість підприємства зросла в 3,3 рази з 2020 року. Стартапи ЦСЄ посідають одне з найвищих місць у Європі за кількістю створених робочих місць на євро інвестованого венчурного капіталу. Однак зовнішні чинники, такі як відключення електроенергії та відсутність опалення, беруть своє. Численні міжнародні ініціативи допомагають стартапам у цьому.

Для підтримки українських стартапів, які також надають нові рішення у світлі війни, було створено кілька нових фондів. Пауліна Брим-Цюба (генеральний директор фондації Startup Hub Poland) розповіла про проект, який зараз реалізує її організація, щоб допомогти українським біженцям та захистити інтереси жінок у бізнесі. Проект підтримує 200 українських жінок з ідеями для стартапів, які отримують онлайн-навчання. А ще 20 з них отримують фінансування на створення своїх стартапів. Матеуш Войдило (засновник і генеральний директор ShareP - Sustainable Mobility Solutions) підтримує місто Львів через фінансований ООН проект, спрямований на покращення інфраструктури мобільності. Уляна Перескоцька (член правління Українсько-Швейцарської Бізнес Асоціації) також підкреслила, що її організація підтримує українські стартапи в доступі до місцевих акселераторів. Наразі українським стартапам доступні й інші фонди, зокрема F10, Kickstart Innovation.

Було зазначено, що дрібні українські підприємці можуть потребувати більш чітких вказівок щодо того, як вийти на міжнародні ринки та як адаптуватися до європейських стандартів якості, щоб збільшити свою бізнес-активність. Серед поточних ініціатив, які допомагають бізнесу виходити на міжнародний рівень, є, наприклад, Спілка українських підприємців. Ольга Роєнко (генеральний директор, співзасновник і креативний продюсер Voice of Space) також відзначила важливість покладання на менторів, які можуть дати цінні поради та об'єднати малий бізнес у ширшу мережу. Програми, які сприяють співпраці між українським малим бізнесом і досвідченими європейськими підприємцями, можуть принести користь українському ринку зараз і в найближчому майбутньому.

3.5. Корпоративна соціальна відповідальність під час війни

Корпоративна соціальна відповідальність (КСВ) під час війни означає добровільні дії компанії, з одного боку, спрямовані на пом'якшення її негативного впливу на постраждалі громади, а з іншого боку, на підтримку та просування проектів, які покращують життя постраждалих громад. Доповідачі говорили про те, що як українські, так і іноземні компанії мають багато різних способів підтримки постраждалих від війни людей. Найпоширенішим прикладом КСВ у зв'язку з конфліктом в Україні є грошові пожертви на надання гуманітарної допомоги. Деякі спікери наголошували, що компанії, які бажають пожертвувати, повинні співпрацювати з гуманітарними організаціями, оскільки вони найкраще знають, куди і як найефективніше доставити таку

допомогу. Інші спікери також рекомендували компаніям налагодити контакти з місцевими організаціями в Україні та зосередитися на конкретних проектах або сферах, які можуть отримати вигоду від їхньої фінансової підтримки. Також було наголошено, що компанії ще можуть допомогти, активно ділячись своїми ресурсами. Наприклад, Лукаш Лясек (директор філії SUS Logistics у місті Жешув) пояснив, що його компанія змогла використати ноу-хау транспортних послуг і логістики для допомоги біженцям, відкривши центри прийому на українсько-польському кордоні та допомагаючи з переміщенням біженців.

Доповідачі погодилися, що окрім пожертвувань, КСВ також має охоплювати відповідну бізнес-практику та політику. Александра Робашкевіч (керівник відділу корпоративних комунікацій та КСВ LIDL, Польща) поділилася досвідом LIDL у Польщі з адаптації інфраструктури супермаркету до потреб українських біженців, включивши україномовний голос за кадром та пристосовавши макети касових стендів. З української сторони Ольга Насонова (співзасновниця Національної асоціації рестораторів України) підкреслила зусилля ресторанів щодо збільшення часу приготування та подачі їжі, щоб усі робітники та солдати могли отримати їжу. На завершення доповідачі відзначили, що бізнес відіграє важливу роль у сприянні поточним гуманітарним зусиллям і може ще більше покращити умови постраждалих від війни людей.

3.6. Виклики перед ланцюгами поставок

Існує багато одночасних факторів, які порушують глобальні ланцюги поставок. Серед них високі ціни на паливо, інфляція, брак водіїв на ринку праці, дефіцит контейнерів для завантаження, блокування та закриття заводів, а також брак фінансової ліквідності. Крім того, доповідачі погодилися, що з початком війни в Україні виникли додаткові виклики, пов'язані із зупинками транспортних засобів на кордонах, тривалими та бюрократичними процедурами митного оформлення, знищенням заводів під час війни та небажанням надавати страхування чи гарантії для перевезення вантажів у зони військових дій.

Щоб пом'якшити вплив вищезазначених факторів, було рекомендовано рещоринг або френдшоринг, диверсифікацію постачальників і розширення складських площ, у тому числі тимчасових. Джонанна Порат (генеральний директор AC Porath Sp. z o.o.) зокрема підкреслила, що ніаршоринг - практика переміщення виробничих планів із-за кордону на внутрішній ринок - корисна для компаній у мінімізації ризиків, створенні безпечніших умов виробництва та більш стійких ланцюгів поставок.

РОЗДІЛ 4:

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА СКОЄНІ ЗЛОЧИНИ

'Rock for Ukraine' - хор під керівництвом Браяна Аллана у складі польських та українських дітей на гала-концерті Саміту W4UA

Дуже важливим є встановлення відповідальності за злочини, скоєні під час війни в Україні. У цьому розділі подано короткий огляд поточних зусиль із забезпечення підзвітності на національному та міжнародному рівнях, з акцентом на проблемах координації великої кількості справ, збору свідчень на полі бою та судового переслідування правопорушників у країні та за кордоном.

На національному рівні до початку грудня 2022 року в Україні було порушено понад 50 тисяч справ, зазначила заступник Міністра Ганна Маляр (Міністерство оборони України). Ці зусилля підтримуються багатосторонніми ініціативами, такими як мобільні команди правосуддя Global Rights Compliance, які збирають докази на місці злочину та пропонують рекомендації щодо кримінальних розслідувань в Україні. Незважаючи на те, що українська система правосуддя працює ефективно, ці ініціативи були запроваджені, щоб допомогти впоратися зі збільшенням кількості справ, - як пояснив Глін Морган (старший дослідник Global Rights Compliance). На міжнародному рівні Антон Коріневич (Посол з особливих доручень Міністерства закордонних справ України) очолює зусилля щодо забезпечення відповідальності як держави, так і окремих осіб у рамках Міжнародного суду ООН, Міжнародного кримінального суду та Європейського суду з прав людини. Він також зацентрував увагу на зусиллях українського уряду щодо створення спеціального трибуналу для переслідування вищого політичного та військового керівництва Росії за акти агресії, що, як стверджували, виходить за межі міжнародних судів і трибуналів. Девід Шлефер (спеціальний радник з питань воєнних злочинів і жорстокостей в Україні, Управління глобального кримінального правосуддя Державного департаменту США) зазначив, що Сполучені Штати беруть активну участь у цих зусиллях і підтримують ініціативи як на національному, так і на міжнародному рівнях.

Доповідачі обговорили важливість збору доказів на місці бою, щоб допомогти процесу розслідування відповідних міжнародних злочинів. Водночас Магдалена Гавін (директорка Центру Лемкіна) наголосила, що знання про злочини, скоєні Росією, є необхідними для уникнення втоми від війни, тобто переключення уваги людей на інші питання, оскільки війна стає нормою. Центр Лемкіна, заснований

Інститутом Пілецького у Варшаві, є одним із прикладів міжнародних зусиль зі збору свідчень на бої битв. Центр Лемкіна розробив методологію збору індивідуальних свідчень жертв і свідків в Україні та біженців за кордоном, які потім реєструються, оцифровуються, анонімізуються та перекладаються з української на польську та англійську мови. Конфіденційність опитуваних ретельно охороняється. Описи, зібрані Центром, засвідчують декілька видів злочинів: 62% - руйнування цивільної інфраструктури, 36% - полон, викрадення, обмеження пересування та допити, 25% - позбавлення основних прав людини (наприклад, голод, спрага, відсутність медичної допомоги, обмеження зв'язку), 25% - загибель або поранення цивільного населення, 12% - мародерство та пограбування та 1% - депортація.

Доповідачі також торкнулися проблем забезпечення підзвітності. Заступник міністра Маляр підкреслив складність збору доказів на місці бою та притягнення до відповідальності порушників. Вона зазначила, що військовослужбовці, які є найчастішими свідками військових злочинів, зрозуміло, що надають пріоритет бойовим діям, а не збору доказів. Вона стверджувала, що включення побаченого ними до свідчень на полі бою є життєво важливим. Крім того, міжнародна відповідальність ускладнюється нездатністю Росії ратифікувати Римський статут Міжнародного кримінального суду та складністю притягнення винних до відповідальності за злочини агресії. Доповідачі також розглянули питання геноциду, стверджуючи, що деякі визначення можуть охоплювати дії, подібні до тих, які зараз спостерігаються в Україні. Однак вони визнали, що це складне питання, яке багато в чому залежить від політичної волі. Доповідачі закликали держави та інші суб'єкти не підривати зусилля України щодо переслідування злочинів усередині країни, а також заохочували до подальшої співпраці на міжнародному рівні для роз'яснення умов і процедур.

Partners of W4UA Summit 2022

HONORARY PATRONAGE

STRATEGIC PARTNER

PATRONAGE OF RESCUE CITIES

PARTNERS

CONTENT PARTNERS

MEDIA PATRONAGE

ORGANIZER

CO-ORGANIZER

Наступний саміт:
28-29 вересня 2023,
Жешув-Ясьонка

w4ua.com

